

Tillgänglighetsguide för video

Rörlig bild som publiceras på en befintlig webbplats efter den 23 september 2020 ska textas och syntolkas.

Innehåll

Tillgänglighetsguide för video	1
Tillgänglighetsguide för video	2
1. Texta inspelad rörlig bild	2
1.1 Verktyg för att undertexta	2
1.2 Tips, regler och riktlinjer för undertextning	6
2. Syntolka inspelad rörlig bild	6
2.1 Verbalisering	7
2.2 Textversion.....	7
3. Undantag	8
3.1 Livesändningar	8
4. Källor och bra länkar	8

Tillgänglighetsguide för video

Rörlig bild som publiceras på en befintlig webbplats efter den 23 september 2020 omfattas av *lagen om tillgänglighet till digital offentlig service* (2018:1937) också känd som webbdirektivet. Lagen säger att digital offentlig service ska vara tillgänglig och att servicen ska vara möjlig för alla användare att dra nytta av. Det innebär att rörlig bild i regel ska textas och syntolkas för att uppnå lagkraven. Nya webbplatser måste sedan 23 september 2019 redan följa den nya lagen.

Lagen omfattar mer än rörlig bild, men i denna guide kommer vi fokusera på de krav som ställs på video och rörlig bild.

Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service är inte tillämplig på förinspelade tidsberoende medier som offentliggjorts före den 23 september 2020 och dessa filmer har därför inget krav på textning eller syntolkning.

1. Texta inspelad rörlig bild

Personer som av olika skäl inte tydligt kan uppfatta eller förstå ljud kan i många fall tillgodogöra sig innehållet om det finns i textformat. För att webbdirektivet ska vara uppfyllt ska inspelad digital video ha undertexter och ljudinspelningar och ska erbjuda en likvärdig textmotsvarighet.

1.1 Verktyg för att undertexta

Det är rekommenderat att vi i de flesta fall använda Clipsk för att texta våra kortare och egenproducerade filmer direkt i mobilen. Om vi har behov av att texta film på dator går detta att göra med Aegisub eller textamig.se.

Clipsk (textning på mobil)

[I denna YouTube-film beskrivs hur du textar filmer i mobilappen Clipsk](#)

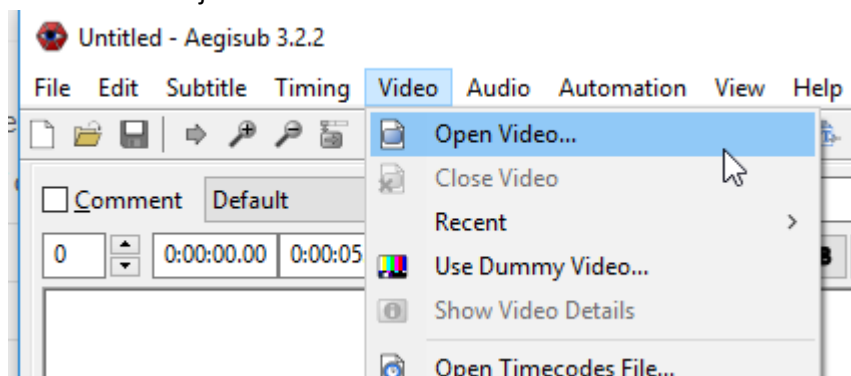
När du sparar din film från Clipsk kan du välja inbrända undertexter eller att exportera textfilen som en .srt-fil, ett filformat för undertexter.

Aegisub (textning på dator)

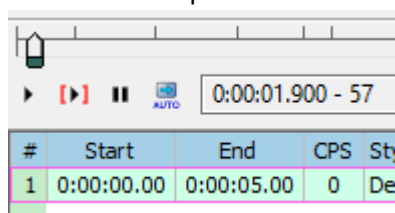
Aegisub är ett gratisprogram som gör det lite enklare och ge god överblick att skriva undertexter.

1. [Ladda ner Aegisub på http://www.aegisub.org/downloads/](http://www.aegisub.org/downloads/)
Du vill troligen installera Windows 64-bit versionen – Full install.
2. Installera och starta Aegisub.

- Om du ska börja att texta en ny fil trycker du på "Video" → "Open Video" och väljer den video du vill börja texta.

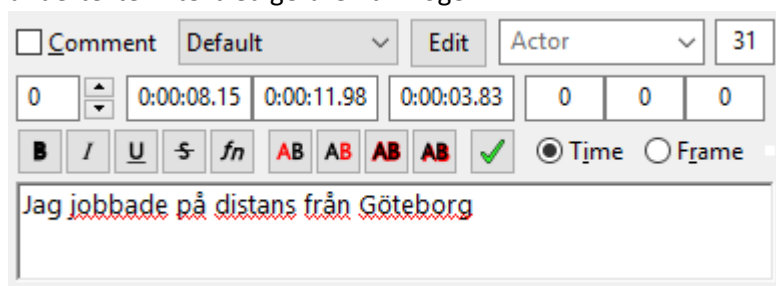
- Tryck på playknappen längst ute till vänster för att starta filmen. Tryck på pausknappen när du kommer till platsen i filmen där du vill att din undertext ska starta.

- Tryck på ctrl+3 för att ändra undertextens början till där du pausade klippet.
- Tryck på playknappen igen och spela upp filmen till den punkt då du vill att undertexten ska försvinna.
- Tryck på ctrl+4 för att ändra undertextens slut till där du pausade klippet.
- Nu har rutan under filmen "Start" och "End" uppdaterats.

#	Start	End	CPS	Style	Text
1	0:00:08.15	0:00:11.98	0	Default	

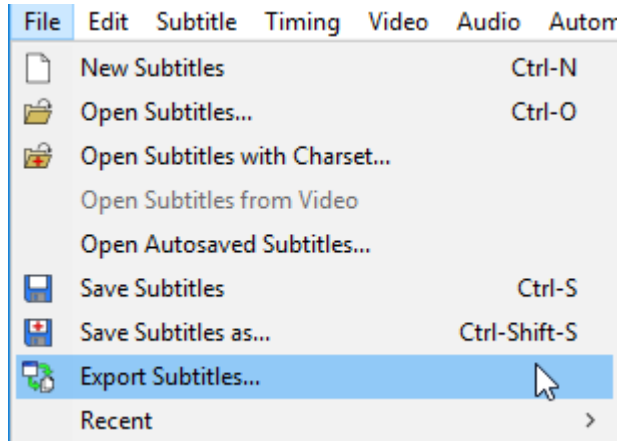
- Markera raden och kontrollera att den är ljusgrön som på bilden ovan. Skriv in innehållet i undertexten i textredigeraren till höger.

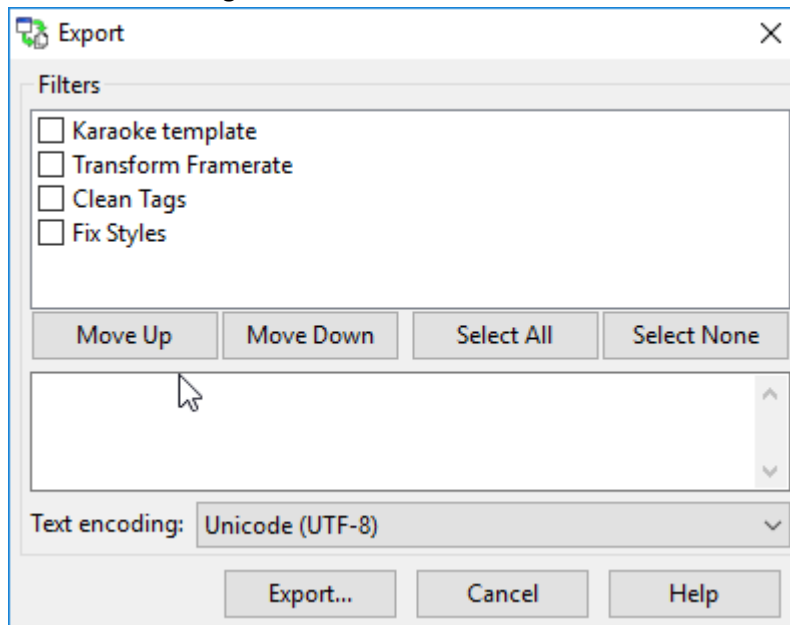
- Avsluta undertexten genom att trycka på "Enter".
- Upprepa samma process varje gång en ny undertext ska visas, till dess att alla undertexter är klara. Varje undertext kommer få en ny rad i listan

#	Start	End	CPS	Style	Text
1	0:00:08.15	0:00:11.98	8	Default	Jag jobbade på distans från Göteborg
2	0:00:11.98	0:00:13.98	9	Default	Detta är en undertext
3	0:00:13.98	0:00:15.98	11	Default	Detta är också en undertext.

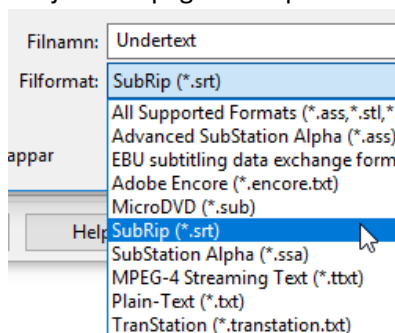
12. När du vill spara din undertext trycker du på "File" → "Export Subtitles"

13. Se till att inga av rutorna är bockade och att text encoding står på "Unicode (UTF-8)". Detta är standardinställningar.

14. Välj ett lämpligt namn på din undertextfil, och spara i filformatet "SubRip" (.srt)

Textamig.se (autotextning)

Textamig.se är en gratis hemsida som automatiskt textar svenska filmer och skapar en färdig undertextfil. Eftersom det är en automattjänst funkar tjänsten ibland mer eller mindre bra. Oftast kan man använda textfilen från Textamig.se som grund, och bara justera/redigera det som blivit galet i efterhand i Aegisub eller i windowsprogrammet Anteckningar.

1. Öppna www.textamig.se i din webbläsare.
2. Följ instruktionerna på hemsidan. Länken till videoklippet ska finnas på till exempel YouTube, Vimeo, Google Drive eller Dropbox. Länkar från OneDrive stöds i dagsläget inte.

Ange länk till ett publikt ljud- eller videoklipp nedan. Efter ca 15 minuter får du ett mail med en textningsfil.

Tidkodad SRT (för video) ▾

Jag godkänner [villkoren för personuppgiftsbehandling](#).

Texta

3. När undertexten är klar skickas den till dig bifogat i ett mail. Det tar oftast bara några minuter, men kan ta upp till 20. Textfilen är i filformatet .srt.

4. Öppna textfilen i anteckningar eller i Aegisub och kontrollera dess innehåll och tidkoder.
5. Gör de ändringar som krävs och spara sedan om filen i .srt.

1.2 Tips, regler och riktlinjer för undertextning

En undertext förmedlar det som sägs eller låter i en textremsa som ofta visas i den nedre delen av filmen. Det är inte helt lätt att skriva bra undertexter. Undertexter ska, förutom dialogen, beskriva andra relevanta ljud, till exempel "en telefon ringer". Texterna behöver i allmänhet inte vara ordagranna, det viktiga är att de förmedlar samma information.

En undertext får inte vara för lång eller ligga kvar för länge eller för kort tid i relation till antalet tecken. Man hinner läsa cirka 8-21 tecken per sekund. Detta innebär att tidslängden blir cirka 6 sekunder för två rader och cirka 3 sekunder för 1 rad - om man utgår från att man inte skriver mer än 42 tecken per rad. Annars blir det svårt för din läsare att hänga med och det finns risk att undertexten du skriver inte får plats i videospelarens bild. Clipsk reglerar detta automatiskt.

Tips:

- Planera för undertexter redan innan filmen har gjorts. Behovet av undertextning kan komma att påverka filmens uppbyggnad, manus, tempo och visuella innehåll.
- Korta ner språket i din undertext så att man hinner läsa texten under den tiden texten syns i bild. Ta bort onödiga ord. Riktmärkena är att textblocken inte ligger kortare tid än 1 sekund och inte längre än 7 sekunder.
- Återge så mycket du kan av ljudet, att texta "ord-för-ord" är okej om det finns plats men behåll det första och sista ordet av det som uttalas, så blir det lättare att följa med.
- Undertexter ska innehålla fullständiga meningar men bör radbrytas på logiska ställen som efter punkt, komma etc. Undvik att radbryta mitt i ett ord.
- Undertexter ska matcha hastigheten på talet. Det är viktigt att undertexter syns så fort man kan se personer i bild tala, annars känner sig tittaren "lurad" på innehållet. Personer som kan läsa läppar har också stor nytta av detta.
- Tänk på hur du placerar grafik i din film så att de inte stör undertexterna i din film. Undvik att undertexterna krockar med namnplattor eller skymmer viktigt innehåll redan vid inspelning.
- Den som är döv eller hörselskadad hör inte avgörande saker som händer i filmen, utan detta måste beskrivas, till exempel "En telefon ringer", eller "En bil tutar".
- [För mer exakta instruktioner se "Riktlinjer för undertextning"](#)

2. Syntolka inspelad rörlig bild

Syntolkning innebär att en röst beskriver det som inte framgår av dialogen eller ljudet i videon. Det kan vara miljöer, personer, händelser, relationer, sociala samspel, atmosfär eller liknande. Detta kräver ofta mycket resurser, erfarenheter och tid.

Om vi anser att syntolkning är "oskäligt betungande" kan man enligt lagen erbjuda alternativ. I lagen beskrivs detta med: "Vid bedömningen av om en anpassning är oskäligt betungande ska bland annat den offentliga aktörens storlek beaktas, liksom karaktär på uppgifter och resurser samt uppskattade kostnader och fördelar för aktören i förhållande till de uppskattade fördelarna för personer med funktionsnedsättning."

Undantag får inte ske lättvindigt, utan måste redovisas och motiveras i en tillgänglighetsredogörelse som publiceras på organisationens hemsida. Exempel på detta kan vara om syntolkningen totalt sett, för alla berörda, ger fler negativa konsekvenser än positiva så kan man göra undantag. Det kan till

exempel handla om att videon inte kan spridas i tid eller att syntolkningen kräver väldigt stora resurser. Istället kan man då t.ex. erbjuda en textversion av videon.

Genom att i första hand använda verbalisering och i övriga fall erbjuda en textversion av våra filmer bör vi uppnå lagkraven.

2.1 Verbalisering

Vi bör i möjligaste mån använda oss av det som kallas verbalisering. Det innebär att de syntolkande beskrivningarna sker som en naturlig del i videofilmen istället för i ett särskilt ljudspår. Det kan t.ex. vara att en talare är mer utförlig i det som filmen visar, eller att personerna i videon presenterar sig själva, vad de arbetar med och var de befinner sig istället för att den informationen endast syns som en grafik i filmen.

Grundregeln är att ingen väsentlig information ska gå förlorad om man bara kan höra eller saknar möjlighet att se filmen. Det finns dock situationer där vi inte kan verbalisera allt i en film.

Tips för verbalisering:

- Låt en talare presentera sig själv med namn och yrkestitel.
- Spela upp filmen utan att titta på innehållet. Förstår du allt som förmedlas? Missar du något jämfört med om du hade tittat på filmen?
- Låt din talarröst läsa den text som visas.

2.2 Textversion

I de fall vi inte uppnår lagkraven med verbalisering och inte har möjlighet att göra en syntolkning måste vi erbjuda en textversion av filmen. Textversion innebär att det finns en transkribering av innehållet i anslutning till filmen som gör det möjligt för personer som använder skärmläsare eller punktskriftsläsare att ta till sig informationen i sin egen takt. Textversionen behöver inte vara ordagrann, det viktiga är att den innehåller samma information som i videon. Ett förslag är att man utgår från filmens manus eller undertexter.

I dessa fall måste vi tydligt länka till textversionen på de platser där videon förekommer, och att länka till videon från textversionen om den förekommer fristående, t ex som PDF. Då kan användaren själv välja version.

Tips för att skapa en textversion:

- Använd filmens undertexter eller manus som grund.
- Om filmen förmedlar information via grafik i filmen, så beskriv vad filmen försöker förmedla med detta i textversionen.
- Publicera alltid textversionen i anslutning till originalfilmen, i alla medier den förekommer.

3. Undantag

Vi måste så långt som möjligt tillgänglighetsanpassa våra videofilmer. Men det finns tillfällen i lagen då undantag kan ske. Om en tillgänglighetsanpassning anses vara "oskäligt betungande" har man möjlighet att göra undantag. Men detta får inte ske lättvindigt, utan det måste redovisas och motiveras i en tillgänglighetsredogörelse. Om konsekvensen av att syntolka en video, t ex blir att videon inte kan spridas i tid, eller det på annat sätt ger fler negativa konsekvenser än positiva, så ska anpassningen inte vara ett hinder.

3.1 Livesändningar

Livesändningar är undantagna från webbdirektivet men om sändningen går att ta del av i efterhand räknas den som en inspelning, och är inte undantagen. Det innebär att inspelningen måste textas och syntolkas inom 14 dagar efter att inspelningen har publicerats.

4. Källor och bra länkar

- [Tillgänglig video på webbriktlinjer.se](#)
- [Syntolka eller erbjud alternativ till videoinspelningar på webbriktlinjer.se](#)
- [Om webbdirektivet på webbriktlinjer.se](#)
- [Synskadades Riksförbund om syntolkning](#)
- [Post- och Telestyrelsens och Malmö stads tillgänglighetskonferens](#)
- Sveriges kommunikatörers utbildning inför webbdirektivet - [Del 1 – Videofilmer från offentlig sektor ska göras tillgängliga för alla](#)
- Sveriges kommunikatörers utbildning inför webbdirektivet - [Del 2 – Många har glädje och nytta av undertextade videofilmer](#)
- Sveriges kommunikatörers utbildning inför webbdirektivet - [Del 3 – Syntolkning hjälper blinda och synsvaga att ta del av videofilmer](#)
- [Riktlinjer för undertextning](#)